

Folkhemsfamiljen och friheten

Margareta Garpe är tillbaka på Stockholms stadsteater med den delvis självbiografiska och helt nyskrivna pjäsen *Hjärtats dubbla slag*. Garpe sätter fokus på ett stycke samtidshistoria och tecknar ett Sverige där staten dikterade villkoren för människors mest privata sfär. Det är sent 50-tal och ett ungt par har precis installerat sig i huvudstaden för ett nytt och modernt liv när en oplanerad graviditet ställer allt på sin spets. I rollerna Liv Mjönes, Björn Bengtsson, Elisabet Carlsson, Anders Johannisson, Odile Nunes, Björn Elgerd och Christer Fant. Urpremiär 23 mars på Klarascenen.

Sonja och Stellan har lämnat landsbygden bakom sig i hopp om ett bättre liv i storstaden. Det är sent 50-tal och de har just byggt klart huset på Kaktusvägen och flyttat in med sina två små barn. Sonja har nattvak på Långbro mentalsjukhus, Stellan arbetar på telefonfabriken och går kvällskurser. De är unga, förälskade och hoppfulla. Stellan önskar sig ett tredje barn men Sonja vill framåt, uppåt. En dag ställs hela deras framtid på sin spets.

Med *Hjärtats dubbla slag* sätter Margareta Garpe fokus på ett stycke samtidshistoria och tecknar ett Sverige där staten dikterade villkoren för människors mest privata sfär. Frihetens pris, frihetens offer. En berättelse om det förflutna och vår samtid.

– Det som drabbar detta unga par är att hon blir gravid. De har redan två barn och hon vill vidareutbilda sig istället för att skaffa ett barn till. Men han vill behålla barnet. I slutändan blir båda offer så det smäller om det. Hon går bakom ryggen på honom för att förverkliga en annan del av sig själv som inte är moderskapet, säger Margareta Garpe.

– Det handlar om den långa kampen för att få bestämma över sin kropp. Idag ser vi det som en självklarhet att få bestämma om och när vi skaffar barn. Men det är inte länge sen möjligheterna att avbryta en graviditet var förenade med stora risker, något som i första hand drabbade arbetarklassen. Detta är många yngre och nya svenskar omedvetna om, säger Margareta Garpe.

– Jag vill lyfta på stenarna i vår historia. Och berätta om den väg som varit fram till det som är idag. Men man ska man inte glömma att abort än idag är kontroversiellt. I Europa ifrågasätts rätten till abort och i USA är Right to life-rörelsen väldigt stark.

Pjäsen skildrar ett ungt par som precis byggt ett eget litet hus i en förort (Herrängen) till Stockholm som så många andra gjorde under egna-hem-vågen. Efterkrigseufori råder, de har lämnat landsbygden. Nu vill de bli stockholmare och vara med i den nya tiden. Stellan (Björn Bengtsson) och Sonia (Liv Mjönes) har två små barn. Stellan jobbar på L M Ericsson. Han drömmer om folkhemsfamiljen, att Sonia ska slippa jobba och kunna bli hemmafru. Han vill dessutom ha ett barn till. Sonia är vårdbiträde men vill vidareutbilda sig till undersköterska, för att få bättre lön och slippa stå längst ner i hierarkin. Att bli gravid igen är det sista hon vill. Men det blir hon. Och för att få abort måste hon gå med på att steriliseras.

Så såg systemet ut för kvinnor som redan hade barn eller som tidigare önskat en abort. Detta är en mer okänd del i tvångssteriliseringarna. Totalt 63 000 steriliseringar utfördes under 1934-1975 som var den period lagarna var i kraft. Nästan alla gjordes på kvinnor (90-93 procent) trots att det är ett mycket svårare och farligare ingrepp att göra på en kvinna än på en man.

PRESSMEDDELANDE.

Den nya abortlagen trädde i kraft 1975.

I pjäsen får vi även möta Grynet (Odile Nunes), en patient som varit på Långbro ända sen hon fick en förlossningspsykos för 22 år sen. Hon vill helst röka, titta på svanarna och kramas med sin Kalle (Anders Johannisson) och "missköter" sig ständigt vilket leder till straff/behandlingar i form av sprutor, spännbälte eller tvångströja. Till slut blir något ännu värre.

– Det här var en tid då man stod vanmäktig inför oroliga patienter.

Karaktärerna i pjäsen är inspirerade av personer från Margareta Garpes egen uppväxt och av personer som hon mötte när hon själv jobbade som biträde på Långbro sjukhus där pjäsen till stor del utspelar sig.

– Det är intressant hur mycket våra normer och värderingar under olika perioder styrs av de vetenskapliga och medicinska rön som råder för tillfället. Vad kommer man att säga om vår tid om 20 år eller mer?

Margareta Garpe var med och startade det feministiska nätverket Grupp 8 på 1970-talet och satte 1974 upp *Jösses flickor, befrielsen är nära*. Hon har även stått bakom uppmärksammade pjäser som *Häxorna – bränn dem*, *Limbo* och *Älskar dig också*.

HJÄRTATS DUBBLA SLAG

AV MARGARETA GARPE

Urpremiär 23 mars på Klarascenen

Manus och regi	Margareta Garpe
Scenografi och kostym	Anna Heymowska
Ljus	Erik Berglund
Ljud	Michael Breschi och Håkan Åslund
Mask	Sara Englund

I rollerna

Sonia	Liv Mjönes	Kalle	Anders Johannisson
Stellan	Björn Bengtsson	Dr Sillén	Björn Elgerd
Asta	Elisabet Carlsson	Dr Lind	Christer Fant
Grynet	Odile Nunes		

Förhandsbilder finns att hämta på www.stadsteatern.stockholm.se/press/press.asp
Föreställningsbilder finns att hämta från 20 mars.

För mer information kontakta:

Sofia Cherif, tel: 08-506 20 223 eller 0739-730 220
sofia.cherif@stadsteatern.stockholm.se

stockholms stadsteater